

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील तरतुदीनुसार उच्च शिक्षण संचालनालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील गट अ ते गट ड संवर्गातील पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अपंग २०२१/प्र.क्र.४५/मशि १
मंत्रालय विस्तार, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : १८ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र. अपंग २०११/(२२/११)/मशि-१, दिनांक १२.०९.२०१२
- २) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६.
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दिनांक ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना.
- ४) शासन परिपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. दिव्यांग २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दिनांक १२.११.२०२०
- ५) शासन परिपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. दिव्यांग २०१३/प्र.क्र.३५/दि.क.२, दिनांक ०७.१०.२०१६.
- ६) शासन निर्णय सामान्य प्रशासन विभाग क्र. दिव्यांग २०१८/प्र.क्र.११४/१६ अ, दि.२९.५.२०१९
- ७) शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. दिव्यांग २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दिनांक ०२.०२.२०२१.

प्रस्तावना :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगांसाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे, तसेच ३ वर्षांपेक्षा जास्त नसेल इतक्या नियत कालांतराने दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात आलेल्या जागांचे पुनर्विलोकन करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार केंद्र शासनाने दिनांक ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी तयार करून ती केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Acts/Rules-Notification येथे List of Post Identified suitable for Persons with Benchmark Disabilities notified on ४.१.२०२१ या शीर्षाखाली प्रसिद्ध केली आहे. तसेच केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना सामाजिक न्याय विशेष सहाय्य विभाग यांनी दिनांक २.२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार उच्च शिक्षण संचालनालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील शासकीय सेवेत असलेल्या दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या आस्थापनेवरील शासकीय सेवेत असलेल्या गट अ, ब, क आणि ड च्या पदांमध्ये दिव्यांगांसाठी आरक्षण ठेवण्यासंदर्भात याद्वारे शासन आदेश देत आहे की, दिव्यांग अधिनियम, २०१६ मधील तरतुदीनुसार, तसेच सामाजिक न्याय विभागाच्या दिनांक २.२.२०२१ च्या शासन निर्णयात नमूद सुचनांनुसार, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली, यांचे धर्तीवर उच्च शिक्षण संचालनालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील गट- अ ते गट- ड संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, सोबत जोडलेल्या

परिशिष्ट-अ व परिशिष्ट-ब मध्ये दर्शविल्यानुसार दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत. हे आदेश या संदर्भात यापूर्वी निर्गमित केलेले दिनांक १२.०९.२०१२ चे आदेश अधिक्रमित करून काढण्यात येत आहे.

२. हे आदेश सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या संदर्भाधिन क्र. ७ येथील दिनांक २.२.२०२१ च्या आदेशान्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०२१८१२३१०३८२०८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(म. प्र. किणी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण
३. सर्व प्राचार्य/संचालक, शासकीय महाविद्यालये/संस्था
४. महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता/ लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र -१/२, मुंबई/नागपूर
५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/नागपूर
६. संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी
७. सर्व संबंधित प्राचार्य/संचालक
८. निवड नस्ती.

प्रत :-

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव.
५. मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव
६. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
७. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, पुणे.

परिशिष्ट -अ

**शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक अपंग-२०२१/प्र.क्र.४५/मशि-१, दिनांक १८.०२.२०२१ सोबतचे
परिशिष्ट-अ**

(उच्च शिक्षण संचालनालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगांसाठी पदांची सुनिश्चिती)

अ.क्र.	पदनाम	शारिरिक क्षमता (Physical requirement)	नियुक्तीसाठी पात्र अपंग प्रवर्गाची वर्गवारी (Categories of Disabled suitable for Jobs)
		गट-अ	
१.	संचालक	S, ST, W, RW, SE, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, BLOA, BLA, OAL, LC, Dw, AAV d) MI e) MD involving (a) to (d) above
२.	सहसंचालक	S, ST, W, MF, R W, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) MI e) MD involving (a) to (d) above
३.	प्राचार्य/संचालक	S, ST, W, BN,RW, SE, H, C,MF	a) B, LV b) HH c) OA, BA, OL, BL,LC, Dw, AAV d) MI e) MD involving (a)to (d) above
४.	प्राध्यापक	S, SE, W, BN, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL,BL, OAL, LC,Dw, AAV d) ASD (M), SLD,MI e) MD involving(a) to (d) above
५.	सहाय्यक प्राध्यापक	S, W, BN, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD,MI e) MD involving (a) to (d) above
६.	ग्रंथपाल गट-अ	S, ST,RW, SE,C, MF	a) LV b) D, HH c) OA,BA, OL,BL, OAL, LC,Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
७.	वरिष्ठ प्रशासन अधिकारी	S, ST, W, MF, RW,SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL,BL, OAL,BLOA, BLA,CP, LC, Dw,AAV, MDy d) MI e) MD involving (a) to (d) above
८.	प्रशासन अधिकारी	S, ST, RW, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL,BL, OAL,BLOA, BLA,CP, LC, DW,AAV, MDy d) MI e) MD involving (a) to (d) above
९.	सहाय्यक संचालक लेखा	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
		गट-ब	
१.	कनिष्ठ अधिव्याख्याता	S, W, BN, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL,BL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD,MI e) MD involving(a) to (d) above
२.	लेखाधिकारी	S, ST, BN, MF, RW, SE, H,C	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV,MDy d) ASD (M) e) MD Involving (a) to (d) above

३.	स्वीय सहायक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, Mdy d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४.	कनिष्ठ प्रशासन अधिकारी/ प्रबंधक/ अधीक्षक(मशिसे-गट-ब)	S, ST, W, RW, SE,H, C,MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, BLOA, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d)above
५.	सहाय्यक लेखाधिकारी	S, ST, BN, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
६.	सांख्यिकी अधिकारी	S, ST, W, RW, SE, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), MI e) MD Involving (a) to (d) above
गट-क			
१.	निम्नश्रेणी लघुलेखक	S, ST, W, L, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२.	अधीक्षक गट-क	S,ST,W,RW,SE,H, C	a) B, LV b) D,HH c) OA,BA, OL, BL,OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD Involving (a) to (d) above
३.	संशोधन सहाय्यक	S, ST, W, RW, SE,C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA,BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD(M), MI e) MD Involving (a) to (d) above
४.	मुख्य लिपिक	S, ST, W, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, BA, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५.	सहाय्यक ग्रंथपाल	S, ST, W, BN, SE, C, MF	a) LV b) D, HH c) OA,BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
६.	ग्रंथपाल गट-क	S, BN, MF, RW, SE	a) B, L b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD(M), MI e) MD involving (a) to (d) above
७.	भांडारपाल	S,ST,W,L,PP,MF,SE,RW	a) LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
८.	लेखापाल	S, ST, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
९.	लघुटंकलेखक	S, ST, W, MF, SE, H	a) B, LV b) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV, MDy c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above

१०.	वरिष्ठ लिपिक	S, ST, W, RW, H, C, MF	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
११.	कनिष्ठ लिपिक	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१२.	ग्रंथालय लिपिक	S, BN, MF, RW, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD(M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१३.	प्रयोगशाळा सहाय्यक	S, ST, W, MF, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१४.	संग्रहालय सहाय्यक	S, ST, W, BN, MF, RW, SE	a) LV b) D, HH c) OL, CP, LC, Dw, AAV d) ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१५.	दूरध्वनी चालक	S, ST, W, MF, SE, H, C	a) B, LV b) OA, OL, BL, LC, Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above

गट-ड

१.	ग्रंथालय परिचर	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, RW, SE, H	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, e) MD involving (a) to (d) above
२.	प्रयोगशाळा परिचर	S, SE, BN, C, MF, RW, ST	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, OAL, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३.	माळी	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४.	पाळणा चालक	S, ST, W, MF, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
५.	स्वयंपाकी	ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving a) to (d) above

६.	दफ्तरी	S, ST, W, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
७.	झेरॉक्स ऑपरेटर	S, ST, W, BN, MF, RW, SE, H, C	a) D, HH b) OA, OL, OAL, LC, Dw, AAV c) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
८.	शिपाई	S,ST,W,BN,L,KC, PP, MF,SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID,SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
९.	मजदूर	S, ST, W, BN, L,MF, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M,MoD), ID,SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१०.	वसतीगृह कर्मचारी	S,ST,W,BN,L,PP, MF, SE,H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
११.	चौकीदार	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१२.	पहारेकरी	S, ST, W, BN, L,KC, PP, MF, SE, H, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, BL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१३.	स्वच्छक	S, ST, W, BN, L, MF, SE, C	a) LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१४.	सफाईगार	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
१५.	हमाल	S,ST,W,BN, MF,RW,SE,H	a) B, LV b) D, HHc) OL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

૧૬.	આયા	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF RW, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
૧૭.	મેડ સર્વિસ	S, ST, W, BN, L, KC, PP, MF, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID, SLD, M e) MD involving (a) to (d) above

	<p style="text-align: center;">परिशिष्ट-ब</p> <p style="text-align: center;">शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्रमांक अपंग-२०२१/प्र.क्र.४५/मशि-१, दिनांक १८.०२.२०२१ सोबतचे</p> <p style="text-align: center;">परिशिष्ट-ब</p> <p style="text-align: center;">(उच्च शिक्षण संचालनालय आणि क्षेत्रीय कार्यालयांच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगासाठी पदांची सुनिश्चिती)</p>			
अ.क्र	केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेतील पदाचे नाव	उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातील पदाचे नाव	शारिरिक क्षमता (Physical requirement)	नियुक्तीसाठी पात्र अपंग प्रवर्गाची वर्गवारी (Categories of Disabled suitable for Jobs)
	गट-अ			
१.	Reader	सहयोगी प्राध्यापक	S, W, BN, MF, SE	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
	गट-क			
१.	Senior Personnel Assistant/assistant/Ste nographer Grade C	उच्चश्रेणी लघुलेखक	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BL, OAL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२.	Librarian Grade-III	ग्रंथपाल नि वार्डन	S, ST, W, MF, RW, SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OA, BA, OL, CP, LC, Dw, AAV d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३.	Lower Division Clerk	लिपिक-नि टंकलेखक	S, ST, W, MF, RW, SE, C	a) B, LV b) D, HH c) OA, OL, BA, BL, OAL, CP ,LC, Dw, AAV, MDy d) ASD (M), SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
४.	Instructor, Tabla	तबला वादक	S, ST, W, MF, RW, SE, H	a) B, LV b) OL, BL, Dw, AAV c) ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
५.	Instructor Musical Dance	पेटी वादक	S, ST, W, MF, RW, SE, H	a) B, LV b) OL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M, MoD), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above

६.	Instrumental Musician Percussion	वाद्य वादक	S, ST, BN, MF, RW, SE, H, C	a) B, LV b) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
७.	Instrumental Musician, String Instruments	संगीत सहाय्यक	S,ST,MF,H,C	a) B, LV b) OL, BL, CP, LC, Dw, AAV c) ASD (M), ID, SLD, MI d) MD involving (a) to (c) above
गट-ड				
१.	Peon	नाईक	S,ST,W,BN,L,KC, PP,MF, SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
२.	Peon	सेवक नि ग्रंथालय सहाय्यक	S,ST,W,BN,L,KC,PP,MF SE,H, C	a) B, LV b) D, HH c) OL, OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M), ID, SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above
३.	Hamal / Peon (P&A), Hamal / Peon (Liner Passenger), Hamal/Peon(Accounts Finance),Hamal / Peon (TechnicalOffshore Service	प्रयोगशाला हमाल	S,ST,W,BN,MF,RW,SE, H	a) B, LV b) D, HH c) OL,OAL, CP,LC, Dw, AAV d) ASD (M, MoD), ID,SLD, MI e) MD involving (a) to (d) above

PHYSICAL REQUIREMENT ABBREVIATIONS USED: S= Sitting, ST= Standing, W=Walking, BN= Bending , L=Lifting, KC=Kneeling & Crouching, CRL= Crawling, CL=Climbing, PP=Pulling & Pushing , MF= Manipulation with Fingers, RW= Reading & Writing, SE= Seeing, H=Hearing, C= Communication

CATEGORY ABBREVIATIONS USED: B= Blind, LV= Low Vision ,D= Deaf, HH= Hard of Hearing ,OA= One Arm ,OL= One Leg, BA= Both Arms, BL=Both Leg, OAL=One ARm and One leg, BLOA= Both leg & one arm, BLA= Both Legs Arms, CP=Cerebral Palsy, LC= Leprosy Cured, DW= Dwarfism, AAV= Acid Attack Victims, Mdy=Muscular Dystrophy, ASD= Autism Spectrum Disorder (M= Mild, MoD=Moderate) ID=Intellectual Disability, SLD= Specific Learning Disability, MI= mental Illness, MD=Multiple Disabilities